

Citació bibliogràfica

Orientacions pràctiques

Quan fem un treball acadèmic, necessitem utilitzar informació que ja ha estat publicada (llibres, articles, webs, etc.). Sempre que fem servir aquesta informació — tant si copiem literalment com si resumim o parafrasegem— **hem de dir d'on l'hem tret**, és a dir, **citar la font**.

Una bona bibliografia fa que el treball sigui més creïble i ajuda altres persones a trobar les fonts que hem fet servir.

Què és una bibliografia?

És una llista ordenada de totes les obres (llibres, articles, webs...) que hem consultat per fer el nostre treball. Cada entrada de la llista ha d'incloure prou informació per identificar el document: autor, títol, any, editorial, etc. Aquesta informació es diu **referència bibliogràfica** i segueix unes normes concretes.

Per què cal citar bé?

Sovint, la bibliografia és la part menys cuidada dels treballs: hi falten dades, cada cita té un format diferent, etc. Però és molt important que **totes les fonts es citin correctament** i de forma coherent.

Les referències poden aparèixer:

- A peu de pàgina
- Al final de cada capítol
- O al final del treball

Una **referència ben feta** facilita que altres persones puguin localitzar la font, ja sigui en biblioteques, llibreries o en línia.

D'on es treuen les dades per fer la cita?

Les dades per fer una cita s'obtenen del mateix document. Es poden trobar a:

- La portada (per autor, títol, editorial...)
- La contraportada, solapa o llom

- I sobretot, a la pàgina de crèdits o drets d'autor (copyright), on acostuma a haver-hi tota la informació completa

Com es fa una cita bibliogràfica?

Hi ha diversos **estils bibliogràfics** que indiquen com presentar les dades (ordre, puntuació, format...). En aquest document es fa servir la norma **APA (American Psychological Association), 7a ed.** Són les que s'acostumen a utilitzar en la redacció científica en psicologia i en ciències socials, encara que el seu ús s'ha extès a d'altres disciplines.

A continuació es mostren esquemes amb exemples de diferents tipologies documentals, tant en format físic com digital:

Llibre

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de publicació). *Títol: subtítol.* (edició, a partir de la 2a., si hi consta). Editorial. DOI

Nelly, A., i Ridley, A. (Eds.). (2002). *Arguing about art: contemporary philosophical debates.* (2nd ed.). Routledge.

Utilitzarem una coma per separar la inicial (o inicials) del nom d'un autor i el cognom de l'autor següent. La coma es posa encara que només siguin dos autors (excepte si són institucions). L'ordre dels autors és el mateix que apareix en el document. A banda de la coma, els separem amb "i" si citem en català, "i" si citem en castellà i "&" si citem en anglès.

Escriurem els **vint primers autors** que pugui tenir un document. Si ens trobem que hi ha 21 autors o més, escriurem els 19 primers, tres punts suspensius i l'últim dels autors, aquest cop, sense la "i". En cap cas utilitzeu expressions del tipus "Diversos autors", "AA VV", "Anònim", etc.

Incloure el DOI (Digital Object Identifier), en el cas que la publicació electrònica el contingui. Aquest identificador de l'objecte digital permet localitzar un recurs electrònic de manera universal.

Part o capítol d'un llibre

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de publicació). Títol del capítol. Dins/En¹ Inicials nom, Cognom(s) autor, *Títol del llibre* (rang de pàgines). Editorial.

Jacob, M. J. (2000). Extramuros. Dins Anna Maria Guasch (ed.), *Los manifiestos del arte posmoderno: texto de exposiciones, 1980-1995* (p. 272-284). Akal.

Revista

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de publicació). *Títol: subtítol*. Volum, (número).

A & V: monografías de arquitectura y vivienda. (2025). N. 274.

Article de revista

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de publicació). Títol de l'article. Dins/En Inicials nom, Cognom(s) autor, *Títol de la revista*, volum (número), pàgines. DOI

Brufau i Niubó, R. (2010). Plantejaments estructurals davant la construcció de nous soterranis sota edificis existents: un exemple recent. Dins *Quaderns d'arquitectura i urbanisme*, núm. 260, 74–81.

Benadero, E. (2025, Mayo 1). Sencillez y minimalismo en los collages de Anna Kövecses. Dins *Gráfica*. https://grafica.info/collages-anna-kovecses/?_gl=1*xm70rl*_up*MQ.*_ga*MTU4NTIyODcxLjE3NTIyMjE0NjU.*_ga_KLZRFESCEH*cze3NTIyMjE0NjQkbzEkZzEkdDE3NTIyMjE1MzkkajU0JGwWJGgw

Article de diari

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any, dia del mes). Títol de l'article. *Títol del diari en cursiva*, rang de pàgines.

Spiegel, O. (1993, 3 febrer). Ràfols Casamada cumple 70 años con libros, homenajes y exposiciones. *La Vanguardia*, 40.

Actes de congrés

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de publicació). *Títol: subtítol*. [Comunicació a congrés]. (edició, a partir de la 2a., si hi consta). Lloc de celebració: Editorial.

¹ En català podem emprar indistintament En o Dins.

Asociación de Diseñadores de la Comunidad Valenciana. (2004). *Tipos tópicos textos y contextos: primer congreso de tipografía, 25-26-27/6/2004*. [Comunicació a congrés]. Valencia: Asociación de Diseñadores de la Comunidad Valenciana.

Comunicació a congrés

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any, dies de celebració del congrés). *Títol de la comunicació* [Comunicació a congrés]. Títol del congrés, Lloc de celebració.

Badia, M. (2005, febrer- març, 28-4). *La fotografia i el compromís de la mirada* [Comunicació a congrés]. Fotografia i paisatges de la contemporaneïtat, Sabadell.

Norma tècnica

Entitat responsable. (Any). *Títol de la norma: subtítol* (identificador de la norma).

Asociación Española de Normalización y Certificación. (2015). *Información y documentación: sistemas de gestión para los documentos: guía de implantación* (UNE-ISO 30302).

Tesi o treball acadèmic

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any de lectura). *Títol de la tesi*. [Tesi doctoral, Departament, Institució (director/a de la tesi [opcional])].

MITRANI, À. (2012). *Joan Brota y los avatares de la figuración primitivista en la segunda vanguardia en Cataluña*. [Tesi doctoral no publicada]. Universitat de Barcelona.

Majó i Rossell, A. (2021). *Disseny, pedagogia i transformació social: consciència i dissidència en el desenvolupament de dos projectes que problematitzen el disseny d'identitats*. [Tesi doctoral, Universitat de Barcelona. Facultat de Belles Arts (director: Octavi Rofes)]. TDX. <https://www.tdx.cat/handle/10803/671124#page=1>

Treball final (TFG o TFM)

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any). *Títol del treball*. [Treball final de grau o de màster]. Departament, Institució (director/a [opcional]). URL

Magrans Recasens, J.A. (2024). *Accions parasitàries, un conjunt de trapelleries*. [Treball final de grau, Eina Centre Universitari de Disseny i Art]. Dipòsit Digital EINA. <https://hdl.handle.net/20.500.12082/1175>

Catàleg comercial

Empresa responsable. (Any). Títol. [Catàleg].

Santa & Cole. (2010). *Outdoor*. [Catàleg].

Material gràfic: cartells, tríptics, fotografies, làmines...

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any). *Títol*. [Format].

Generalitat de Catalunya. (2009). *Parlem-ne!* [Document gràfic].

Audiovisuals

Cognom(s), Inicial(s) del(s) directors(s). (Any). *Títol original de la pel·lícula* [títol doblat de la pel·lícula] [Pel·lícula, característiques de l'edició]. Productora.

DELLORA, D. (Director). (2008). *The edge of the possible* [Jørn Utzon: el límite de lo posible]. [Pel·lícula en DVD]. Australian Film Finance Corporation, Film Art Doco.

DW Documental. (2019, 12 gener). *100 años de Bauhaus: El código (1/3)* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=3TFmr6y8lcM>

Lloc web

No s'han d'incloure a la bibliografia les referències bibliogràfiques de llocs web sencers. Per fer esment al text del treball d'un web en general (i no una part específica d'aquest lloc), proporcionar el nom del web i incloure-hi l'URL entre parèntesis, però sense afegir-lo a la bibliografia del treball.

Per exemple (cos del treball):

S'ha fet servir la xarxa social Twitter (<https://twitter.com>) per recollir les dades sobre els perfils analitzats.

Imatge web

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). (Any). *Títol de la imatge*. [Fotografia]. Entitat editora. URL.

Blue Sky in my Pocket. (2017, març 10). *The birth place of Cubism: Picasso's studio in Paris, from 1903-1914*. [Fotografia]. Getty Images. <https://www.gettyimages.es/detail/foto/the-birth-place-of-cubism-picassos-studio-in-imagen-libre-de-derechos/648491830?searchscope=image%2Cfilm&adppopup=true>.

Xarxes socials

Cognom(s), Inicial(s) del(s) nom(s). [Nom d'usuari]. (Any, mes dia). Títol [Tipus de contingut]. Nom de la xarxa social. URL.

EINA Barcelona. [@einadisseny]. (2025, juliol 11). "*STANDARD DESIGN*", *disseny estàndard*", *Treball Final del Grau de Disseny de Pol Julià de la Menció Cultura del Disseny*. [Actualització de Facebook]. Facebook.
https://www.facebook.com/einadisseny/posts/1321914896608402?ref=embed_post

Per a les publicacions d'Instagram, Twitter o TikTok, proporcionar les 20 primeres paraules de la publicació com a títol, en cursiva. Les URL, hashtags o emojis compten com una paraula cadascun. No posar en cursiva els emojis.

Com es fan citacions dins d'un text

Les citacions en el text (textuals, contextuals o parafrasejades) serveixen, doncs, per a identificar la publicació, la idea... de la qual s'està parlant, i localitzar-la en una font determinada. Són formes abreujades de referències rellevants, inserides entre parèntesi en el text o afegides com a nota a peu de pàgina, al final del capítol o al final de tot el text.

Una de les formes més comunes és la clau **autor-data**, que consisteix a inserir en el mateix text l'autoria i l'any de publicació. Si el nom de l'autor forma part del redactat, solament cal posar entre parèntesi la data d'edició de l'obra.

Aunque en el mundo existan tendencias opuestas, también existe una unidad superior, que Froebel llamaba "unidad de los opuestos" (Mac Vannel, 1905).

Quan es tracta d'un tema en concret podem, fins i tot, incloure la paginació, volum... per a indicar el lloc exacte dins de la publicació font. Podem incloure diferents autors separats per punt i coma.

Fue el primero en emplear la expresión historia del arte en su Historia del arte en la antigüedad (Panofsky, 1955, p. 323).

Les polémiques contre l'interventionnisme public retrouvent ainsi la violence traditionnelle des batailles esthétiques (Banfield, 1984; Fumaroli, 1991)

Com s'ordena i presenta una bibliografia

El conjunt d'una bibliografia ha de ser coherent i clar. Si únicament recull documents citats al final del text, és més correcte donar-li el nom de "Referències".

En la seva presentació, s'ha de tenir en compte com ordenar les referències: per ordre alfabètic del primer element de la referència en correspondència amb el sistema autor-data de cites en el text.

De manera general podem dir que:

- Els elements bàsics de les referències són (per ordre): Autor(s). (Data). Títol. Font.
- Si hi ha obres diferents del mateix autor (o autors), s'ordenen cronològicament de més antiga a més nova.
- Si no hi ha data, es posa l'abreviatura s. d. entre parèntesis.
- Si no hi ha títol, se substitueix per una descripció del contingut entre claudàtors ([]).
- Si no hi ha font, s'ha de citar com una comunicació personal o buscar una obra alternativa per citar.
- Cada tipus d'obra citada (llibre, article de revista, web, suport audiovisual, etc.) té les seves particularitats a l'hora de referenciar-la.

En les referències bibliogràfiques hi ha alguns termes i expressions que es poden abreujar per a simplificar la referència. La norma APA 7a edició accepta, per exemple, ca. (data aproximada); § (paràgraf); s. a. (sense any d'edició), entre altres. Tot i això, recomana evitar expressions que estan caient en desús com *bidem*, *lbid*, *Idem*, *Op. Cit.* y *Loc. Cit.* dins la citació del text.

La bibliografia acostuma a anar al final del treball, després dels annexos i abans dels índexs. Si la bibliografia és llarga ocuparà diverses pàgines, però el seu inici sempre ha de començar pàgina, mai posar-la a continuació del text. A més, es redacta amb sangria francesa.

Calvera, A., Ricard, A., Campi i Valls, I., Arola, A., i Pibernat, O. (1998). Observatorio fin de siglo: diseño del mueble en España 1902-1998. Experimenta.

Gestors bibliogràfics: Mendeley

Els gestors bibliogràfics són aplicacions informàtiques per a treballar amb referències bibliogràfiques que s'obtenen de fonts d'informació diverses. Permeten crear automàticament referències bibliogràfiques, actualitzar-les i organitzar-les, així com generar-les en diversos estils bibliogràfics.

Mendeley és un d'aquests gestors de referències bibliogràfiques, una xarxa social acadèmica en entorn web, que pot ajudar a organitzar la recerca, col·laborar amb altres usuaris en línia, i conèixer els darrers documents publicats.

Mendeley permet:

- Generar bibliografies de manera automàtica
- Importar documents a la biblioteca personal i organitzar-los
- Compartir la recerca i descobrir documents
- Afegir citacions als vostres documents de text
- Accés als teus documents des de qualsevol lloc a través de la web

Mendeley combina una versió d'escriptori (Mendeley Reference Manager) amb una versió web (Mendeley Web), que s'han de sincronitzar. La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), posa a l'abast de la comunitat universitària Mendeley Institucional (www.uab.cat/ca/biblioteques/gestors-bibliografics).

Guies i recursos útils

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association: the official guide to APA style* (7a ed.).

CRAI Biblioteca Campus Mundet. (2021). *Citacions i referències bibliogràfiques amb l'estil APA (APA 7a ed.)*. [Recurs d'aprenentatge textual]. Universitat de Barcelona.

https://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/171291/9/estil_citar_APA_112020.pdf

Universitat de Girona. (juliol 2020). *Estil APA*. https://biblioteca.udg.edu/ca/com-citar-documents/estil-apa?language_content_entity=ca